

Mladi iz programa Šolski ekovrtovi spoznavajo in fotografirajo ekološko kmetijstvo

Na Inštitutu za trajnostni razvoj že od l. 2011 dalje izvajamo zelo uspešen in odmeven program **Šolski ekovrtovi**, v katerem osnovni in srednjim šolam ter vrtcem nudimo strokovno podporo pri razvoju in učni rabi šolskega ekovrta. Program smo letos povezali z evropskim projektom »Mind the CAP«, v katerem sodelujemo s še 12 drugimi partnerji pri predstavljanju Skupne kmetijske politike in ekološkega kmetijstva. To jesen smo starejše osnovnošolce in dijake zato lahko popeljali na ekološke kmetije po vsej Sloveniji, srednješolci pa so spoznavali ekološko kmetijstvo tudi skozi fotografski objektiv.

Namen dogodkov je bil, da mladi spoznajo prednosti ekološkega kmetijstva in ekoživil v prehrani, si ogledajo pestro življenje na ekološki kmetiji, še zlasti pa temu, da spoznajo zelene poklice, povezane z ekološko pridelavo in živili. Po vodenem ogledu kmetije smo skupaj strnili vtise in se pogovarjali o kmetijskih in okoljevarstvenih temah, kot so kakovost hrane, biotska raznovrstnost na kmetiji, še zlasti pa o ekološki pridelavi, predelavi, turizmu ipd. kot »zelenih poklicih«. Za nami je deset uspešno izpeljanih dogodkov po vsej Sloveniji.

V sredini septembra smo začeli z dogodkom "SKuP na EKOVRT", ki je bila namenjen dijakom različnih srednjih šol v Ljubljani in v Mariboru. Na **ekološki kmetiji Studen** iz Obrij v Ljubljani smo skupaj s srednješolci **Gimnazije Poljane, Srednje šole Domžale in Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana** raziskovali prednosti ekokmetijstva, ekološko pridelane hrane in poklic ekološkega kmeta kot **zeleni poklic**, ki nudi veliko izzivov za mlade. Dijaki so spoznali tudi sodobne trende oskrbe z lokalno pridelano ekološko hrano na primeru 'Zelenega zabožčka' – dostave ekološke hrane, ki jo gostijo pri Studnovih. Gregor Hribar, vodja projekta, nam je predstavil potek in namen njihovega dela, prikazali pa so tudi, kako poteka samo polnjenje zabožčkov.

Z dijaki treh mariborskih gimnazij (**Škofijska gimnazija ter II. in III. Gimnazija Maribor**) smo v enaki akciji raziskovali **Skupnostni urbani eko vrt v Borovi vasi pri Mariboru**. Zoran Zobovič, predsednik društva Urbani eko vrt, nam je predstavil začetke Skupnostnega urbanega eko vrta, kako deluje sedaj po dveh letih obstoja in kakšni so načrti za naprej. Dijaki so dobili vpogled v sistem obdelovanja eko vrtov v urbanem okolju, ki ni pomemben le za samooskrbo uporabnikov – vrtničkarjev, temveč tudi kot socialni projekt.

Z dijaki **Živilske šole Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana** pa smo obiskali **ekološko kmetijo Čemažar** (Pr' Konc) v Ljubljani (Savljje), kjer smo spoznali ekološko kmetijo v urbanem okolju. Mladi agronom Filip Čemažar, ki vodi kmetijo, je dijake poučil o bistvenih razlikah ekološkega in konvencionalnega kmetovanja, prav tako pa predstavil posebnosti njihove ekološke kmetije in njegovega poklica.

Dijaki so na vseh treh izbranih lokacijah od blizu spoznali ekološko kmetijstvo in obenem dali duška svoji fotografski ustvarjalnosti. Njihova naloga je bila, da naredijo čim bolj zanimive fotografije, s katerimi lahko ekokmetijstvo in ekohrano predstavijo svojim prijateljem, vrstnikom in znancem. Z najboljšimi fotografijami sodelujejo na evropskem fotonatečaju v okviru projekta "Mind the CAP"). Zanimive izdelke ustvarjalnih dijakov si lahko ogledate na naši Facebook strani [Šolski ekovrtovi](#).

Slika 1: Dijaka pregledujeta nastale fotografije in izbirata zanimive

Slika 2: Predstavitve "Zelenih zabožčkov", vodja projekta Gregor Hribar

Drugi sklop dogodkov smo poimenovali "Razkrite skrivnosti ekoloških kmetij", namenjeni pa so bili učencem zadnjih razredov OŠ. Začeli smo na **ekološki kmetiji Mesojednik**, po domače Rokič, v bližini Šmartinskega jezera pri Celju. Otroci iz **OŠ Slivnica pri Celju** in **OŠ Polzela** so se na kmetiji najbolj navdušili nad živalmi, ki se prosto gibajo po posestvu. Z mladimi iz **OŠ Gustava Šiliha Maribor** pa smo se odpravili na idilični konec Slovenskih Goric, na **ekološko kmetijo Turinek** v Jareninski dol pri Mariboru. Gospodar kmetije Janez Turinek je otrokom s posebnimi potrebami pokazal svoje ekološke pridelke, od različnega sadja, cele vrste žit (kar 14) do zdravilnih rastlin, kot so rakitovec, glog in topinambur.

Na zadnji septembrski dan smo se z učenci iz **OŠ Trebnje** in **OŠ Mokronog** odpravili na **ekološko kmetijo Repovž** v Šentjanž v Spodnjeposavsko regijo. Vsak član družine Repovž je mladim predstavil po en del ekološke kmetije, tudi svojo domačo trgovino in restavracijo. Glavni poudarek je bil na pridelavi in predelavi jabolk in prodaji drugih domačih proizvodov.

Slika 3: Gospodar kmetije Repovž otrokom predstavlja ekološki sadovnjak - nekaj kapelj dežja nas ni motilo

Slika 4: Otroci spoznavajo različna žita na ekološki kmetiji Čemažar

Na **ekološki kmetiji Šlibar** v bližini Tržiča so bili učenci **OŠ Dragotin Kette Cerklje na Gorenjskem** deležni obsežne turneje po kmetiji in spoznali veliko zanimivosti, kot so pašniki, živali, sadovnjaki, njive, kompostni kup....

Z **OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika** smo razkrili skrivnosti **ekološke kmetije Čemažar** (po domače **Pr' Konc**) v Savljah (Lj). Otroci so spoznali, da lahko tudi v urbanem okolju skrbimo za živali in naravo in razvijamo ekološko kmetijstvo. Mladi agronom Filip jim je predstavil delo ekološkega kmeta in morebiti tudi koga navdušil nad tem zelenim poklicem, ki je sicer zahteven, vendar nudi veliko osebnega zadovoljstva. Otroci so spoznavali različna žita, si ogledali mlekarno, luščilec pire in mlin ter z veseljem pomalicali domačo ekološko proseno kašo, ajdove žgance ter odlično domače pecivo in jogurte.

Gospodar **ekološke kmetije Berki** nas je z učenci **OŠ Odranci** in **OŠ Pohorskega bataljona Oplotnica** popeljal po svoji kmetiji v Gabrjah v občini Lendava in nam razkril, kaj vse pridelujejo za svoje redne stranke. Njihova glavna dejavnost je pridelava špargljev, ki jih gojijo na več kot 1 ha veliki površini. Ker nekateri otroci še nikoli niso videli špargljev, jim je gospodar z veseljem pokazal nasad in opozoril na številne zdravilne lastnosti te vrtnine. Pridelujejo tudi sezonsko zelenjavo, jabolka in jagodičevje, ki jih predelujejo v različne sadne namaze, sokove in likerje. Izdelujejo tudi ekološko vino, ki ga uspešno tržijo.

Na našem zadnjem dogodku v smo odkrivali **permakulturni vrt** permakulturne učiteljice **Jožice Fabjan v Predstrugah**. Njene dolgoletne izkušnje pri delu z otroki so naredile dogodek prav posebno zanimiv. Otroci **OŠ Vide Pregarc** iz Ljubljane so spoznali, kako na njenem velikem vrtu živijo vse živalih in rastline v sožitju in kako si med seboj pomagajo pri zaščiti in bujnejši rasti. Z različnimi praktičnimi delavnicami so se otroci naučili z vonjem in otipom prepoznavati zdravilna zelišča, izmerili so temperaturo in pH vode in zemlje na različnih lokacijah, prav vsak pa je tudi posadil česen in ameriški slamniki – za večino je to bilo prvič. Vsekakor se z izkustvenimi delavnicami otroci veliko naučijo, hkrati pa še zabavajo.

Slika 5: na permakulturnem vrtu Jožice Fabjan v Predstrugah

Slika 6: Otroci na ogledu njive s šparglji na ekološki kmetiji Berki

Na ITR smo prepričani, da je vzgoja mladih za trajnostni razvoj v današnjem času nujna, še zlasti na področju pridelave hrane. Zato tudi izvajamo dejavnosti in programe, v katerih s čim bolj praktičnimi in neposrednimi metodami mladim prikazujemo različne kmetijsko ekološke teme in zelene poklice. Povpraševanje po ekohрани pri nas raste za dobrih 10 % letno, obenem pa še vedno pridelamo le kakih 20 % vseh ekoživil, ki jih Slovenci pojemo, ostalo pa uvozimo. To pomeni, da imajo vsi »zeleni« kmetijski poklici – torej tisti, ki so povezani s pridelavo, predelavo in ponudbo ekoloških živil, zelo dobro prihodnost. In prav je, da mladi to vedo!

Pripravi:

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ, Ljubljana

Projekt je sofinanciran s strani Evropske Unije, Generalnega direktorata za kmetijstvo in razvoj podeželja. Odgovornost za vsebino nosi Inštitut za trajnostni razvoj. Evropska komisija ni odgovorna za nadaljnjo uporabo pridobljenih informacij.

Organizator dogodkov:

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ, Metelkova 6, 1000 Ljubljana
Pisarna: Trubarjeva 50 (Okoljski center), 1000 Ljubljana
Tel.: 05 90 71 333, mobilni: 051 368 890
info@itr.si, www.itr.si, www.solskiekovrt.si, www.itr.si